

Усім, кому життя нестерпне

Катерина Дудар

Лягай у труну

день

місяць

рік

УДК 821.161.2'06-32
Д 81

Дудар Катерина
Д 81 Лягай у труну сьогодні / Дудар Катерина. – Дніпро :
ЛІРА, 2020. – 236 с.

ISBN 978-966-981-365-7

«Лягай у труну сьогодні» – це збірник коротких розповідей, написаних у 2019–2020 роках. У них, не прив'язуючись до конкретного часу чи місця, подано епізоди із повсякденного життя пів сотні людей різного віку, статі, гендеру, соціального рівня тощо. Більшість героїв перебуває у скрутні й навіть не розуміє чому. Читач має розібратися, хто насправді винен в описаних подіях.

УДК 821.161.2'06-32

ISBN 978-966-981-365-7

© Дудар К. Г., 2020
© Ліхачова Т. В., 2020
© ЛІРА, 2020

Зміст

4	Від авторки. Кому «Лягати у труну»?
7	Лягай у труну сьогодні
18	Кривди завтрашнього дня
33	Звести кінець кінцівок
56	Страх, крах і прах
65	Коли чоловіки – боги
77	Отче наш
87	Янголи йдуть у відпустку
99	Артура вбила покоївка
127	Гріх вимагає натхнення
151	Під дахом невдах
164	Притулок для вигнанців з пекла
176	Мої вітання! Ваш бог – помер!
185	Щастя покійникам і здоров'я
197	Найостанніший день світу
219	Покидьки житимуть

Від авторки *Кому «Лягати у трини»?*

Ви тримаєте в руках мою першу прозову книгу.

Будь-яка література – це ідейний продукт, який має працювати на благо суспільства. І я довго йшла до того, аби створити щось корисне.

Сподіваюся, цей збірник розповідей буде саме таким для вас.

Він особливо сподобається вам, якщо ви любите читати, але вам бракує часу, аби приділити увагу об'ємним творам. Існує міф, що за останні сто років люди стали менше читати. Але насправді за цей період змінилися лише джерела інформації та стислість викладу думок у них. Це пов'язано з глобальною інформатизацією суспільства та пришвидшенням темпів життя. З кожним десятиліттям усе складніше знайти для книг, зокрема й аудіокниг, кілька годин поспіль. При цьому потреба в читанні нікуди не поділася. Саме тому я збрала у цій книзі короткі розповіді, в яких події розгортаються швидко. Її можна читати дорогою на роботу, в обідню перерву або перед сном, не гублячись у тому, що відбувається.

Ви хочете читати українською. Ключове «хочете», адже ця книга написана простою мовою для того, щоб її було легко зрозуміти навіть тим, хто тільки почав вивчати українську. Я народилася і працюю у регіоні, для населення якого характерні білінгвізм та багатомовність. Але на хвилі відродження національної самосвідомості суспільства дуже багато людей прагнуть підтримувати українську мову, навіть якщо вона не є рідною особисто для них. Такі люди теж хочуть читати українською, але їм поки що важко даються високохудожні тексти. Якщо ви часто ловили себе на думці «Мені простіше читати іншою мовою», але при цьому іншою мовою читати не хочете –

ця книга для вас. Так само, як немає нічого ганебного у спрощеній формі викладу думок, немає нічого ганебного і у тому, щоб звертатися до такої форми.

Вам цікаво, що пишуть ваші сучасники. Кожен етап, який проходила українська література, – зародження, становлення, популяризацію, пригнічення, відродження, завоювання авторитету на світовому ринку – протікав з певними особливостями, що незалежно від жанру відображалися в усіх текстах свого часу. Та найближчим для читача є написане у період, в який він живе. Я молода письменниця, що починає свій творчий шлях. Мої прозові роботи в будь-якому разі нав'яні подіями сьогодення. Ви можете додати мене у свій список сучасних авторів і порівняти з іншими.

Для вас найважливіше у книжці – її зміст. Сама по собі розповідь нічому вас не навчить. Художня книга – не підручник. Людина розвивається лише у процесі мислення. Але цікава вигадка може запустити цей процес. У своїх творах я намагаюся поставити такі питання, на які немає однозначної відповіді. І всі вони стосуються негативних і рідше позитивних явищ у сучасному суспільстві. Я обрала такі теми і способи їх висвітлення, щоб у вас, навіть якщо ви зріла особистість з уже сформованим світобаченням, виникали питання: Чому так відбувається? Чому це погано чи добре? І як я можу на це вплинути?

Ви цінуєте художні речі. Портрети моїх персонажів намалювала спеціально для цієї книги українська ілюстраторка Тетяна Ліхачова (в мережі відома як tendalee). Її стиль збігається з моїм баченням самоствердження у творчості та влучно передає почуття головних героїв. Усі деталі малюнків Тетяни мають значення. Якщо ви любите шукати в ілюстраціях підказки до прихованого змісту твору, то оформлення цієї книги вам точно сподобається.

Хочу підкреслити, що кожен автор має свого читача. Якщо вам не припаде до душі ця книга або ви не погодитесь з героями у ній – це не зробить вас невдячним. Це зробить вас

людиною, яка знайшла в собі сили відкритися новому, але зберегти власну думку.

Та майте на увазі, що своє ставлення до описаних у цій книзі речей я формувала свідомо. Можливо, в майбутньому я мислитиму інакше, але зараз я вклала у свої рядки те, у чому впевнена достатньо, аби висловитися на широкий загал. На мій погляд, письменник не повинен засмічувати інформаційний простір свого читача. А не так складно сказати щось розумне, як складно не сказати нічого дурного.

Через свої розповіді я хочу донести, що бути щасливим може лише той, хто змінюється разом з цим світом, навіть якщо ці зміни складні, різкі й болючі. І нам усім потрібно бути морально готовими до швидкого розвитку суспільства і прийняття багатьох неоднозначних речей.

У деяких країнах практикують такий вид шокової терапії: людину, що не відчуває себе потрібною цьому світові, кладуть у труну на кілька годин. Психологи стверджують, що для декого це може бути найдієвішим способом відчути жагу до життя.

За останні роки у світі сталося багато подій, які похитнули віру суспільства в можливість бути щасливим у такому мінливому середовищі. Але все ще досі в наших руках. Для тих, хто про це почав забувати, і написана книга «Лягай у труну сьогодні». Декому просто необхідно поринути думками в найнеприємніше, що породжує людська діяльність і бездіяльність, для того щоб уледити орієнтир на шляху до нашого особистого і загального щастя.

Якщо ви саме така або такий, то не зволікайте із цим. Лягайте в метафоричну труну вже сьогодні.

7 Лягай у труну сьогодні

— Дякую, що погодилася допомогти, – звернувся худорлявий хлопець у поношеній футболці до дівчини навпроти.

— Нема за що. Я рада приєднатися, – вона струсила обрізки тоненького паперу зі столу і продовжила вирізати фотографії незнайомців. Ті квапливо згруппувалися на кольорових видруках лише годину тому.

Стосик готових карток поповнювався повільно – дівчина постійно переглядала нерозрізані аркуші.

— Ну і контингент... Звідки ти їх видирав? От що це за дід?

Хлопець розвернувся до відчиненого вікна, сперся на підвіконня і вдихнув ледь прогріте сонцем повітря. Польовими квітами ще не пахло, але бюджетні букетики тюльпанів у місцевому супермаркеті сповіщали про календарний прихід весни.

— Який саме? – він намацав котресь із фото і пройшовся пальцем по краях. Підрівняти б нерівні куточки.

— Темноволосий, чорноокий, з гострим носом. Схожий на щура.

— А! То доктор.

Марне уточнення. По британські серіали – не до Стасі.

— Та ну... І що ж він лікує?

— Ганіну самотність, – хлопець поклав папірець назад, – та годі тобі! Їй точно сподобається. Зуба даю, бо тут усі, по кому вона сохне. Навіть принци на любителя. Хоча, – він почесав неголене підборіддя, – не нам, звісно, їх судити.

Стася звела очі під лоба та іронічно підмітила:

— Ні, ну то інша справа! Коли для Гані цей пердун не такий вже і старий, то дайте два!

На мить потрісканий кухонний кахель покритися поверх плісняви та мильного нальоту шаром дзвінкого сміху. Хлопець

закашлявся, та все одно поліз до кишені спортивок за пачкою цигарок.

— Юрко, у вас на першому поверсі висить оголошення про пожежу в будинку на розі. Просять не палити у квартирах.

Хлопець підтягнув до себе саморобну попільничку.

— Я його не бачив.

— Але ж я тобі сказала.

— Але ж я його не бачив, так? – Юрко посміхнувся. Стасі лишалося тільки з осудом зітхнути. Він часто так робив.

— Ой, не починай, о'кей? Ти взагалі власниці пів року чесала, що одна живеш.

Дівчина смикнула ножицями і випадково пошкодила фото. Хлопець повів бровою.

— Вона з'їхала? Як там її звали... Ем...

— Уже не важливо, – Стася поправила зачіску. Після останнього підстригання її волосся виглядало неохайно. Особливо чубчик, який стояв сторчма і підкреслював високе чоло.

— Що сталося?

— Ну... – дівчина зам'ялася. Вона кілька разів голосно плямкнула, підбираючи слова, – скажімо так – нас однаково дістали її родичі.

Юрко щосили затягнувся і без поспіху випустив дим через ніс. Він усе зрозумів. Обійдеться без подробиць.

— Як і минулого разу.

— Як і майбутнього, – Стася не змогла приховати безнадію у голосі, – це припиниться не так скоро, як хотілося б. Має змінитися не одне покоління. А поки... – дівчина змовкла. До чого цей діалог? Ну чим Юрко їй допоможе? Вона повільно вдихнула і видихнула, – просто не всі батьки здатні прийняти своїх дітей такими. Мені пощастило. Їй – ні.

Хлопець не відповів. Вони це вже проходили. І не раз. І не раз ще пройдуть. Але сьогодні він не в настрої, тож краще змінити тему.

— Кого ти там розрізала?

— Не знаю, – Стася глянула на клаптик видруку в руках, – якийсь світлоокий молодик з рудуватими кучерями і виразною щелепою.

— Ясно, – у свій час Юрко наслухався про цих акторів стільки, що впізнавав їх за описом швидше, ніж далеких родичів на старих сімейних знімках, – здається, він супергерой. Ганя його обожнює, тож я зробив кілька копій.

Дівчина зашаруділа, шукаючи ціле фото, та відволіклася на електронний жіночий голос. «Оля. Четвер. Повідомлення. Юрію Олександровичу, мене сьогодні не буде. Я захворіла».

— Я дуже, бляха, радий! – хлопець роздратовано кинув недопалок у попільничку і відсунув ту до стіни, – дістали! Вічно у них то срачка, то болячка! – він встромив у балакучий смартфон навушники і написав щось у відповідь.

Стася хмикнула. Два роки вчителювання відучили її звертати увагу на подібні дрібниці.

— Це ж діти. Що ти будеш робити?

— Судячи з того, що з понеділка я провів тільки чотири заняття, то голодувати, – Юрко підрахував свій тижневий заробіток. Не густо. Він і так брав менше за інших, а тут іще й купа прогулів.

— Не панікуй. Скоро іспити – буде наплив.

— Ненадовго, – хлопець згадав, як усе минуле літо просидів на одну тільки пенсію, і здригнувся. Та він не хотів виглядати в очах подруги невдахою, тому звів усе до гумору, – треба було слухати своїх старих, царство їм небесне, й одразу йти в стриптизери, а не витратити чотири роки на довбану іноземну філологію. Уже оселився б у новобудові в центрі!

Стася скептично оцінила Юрка.

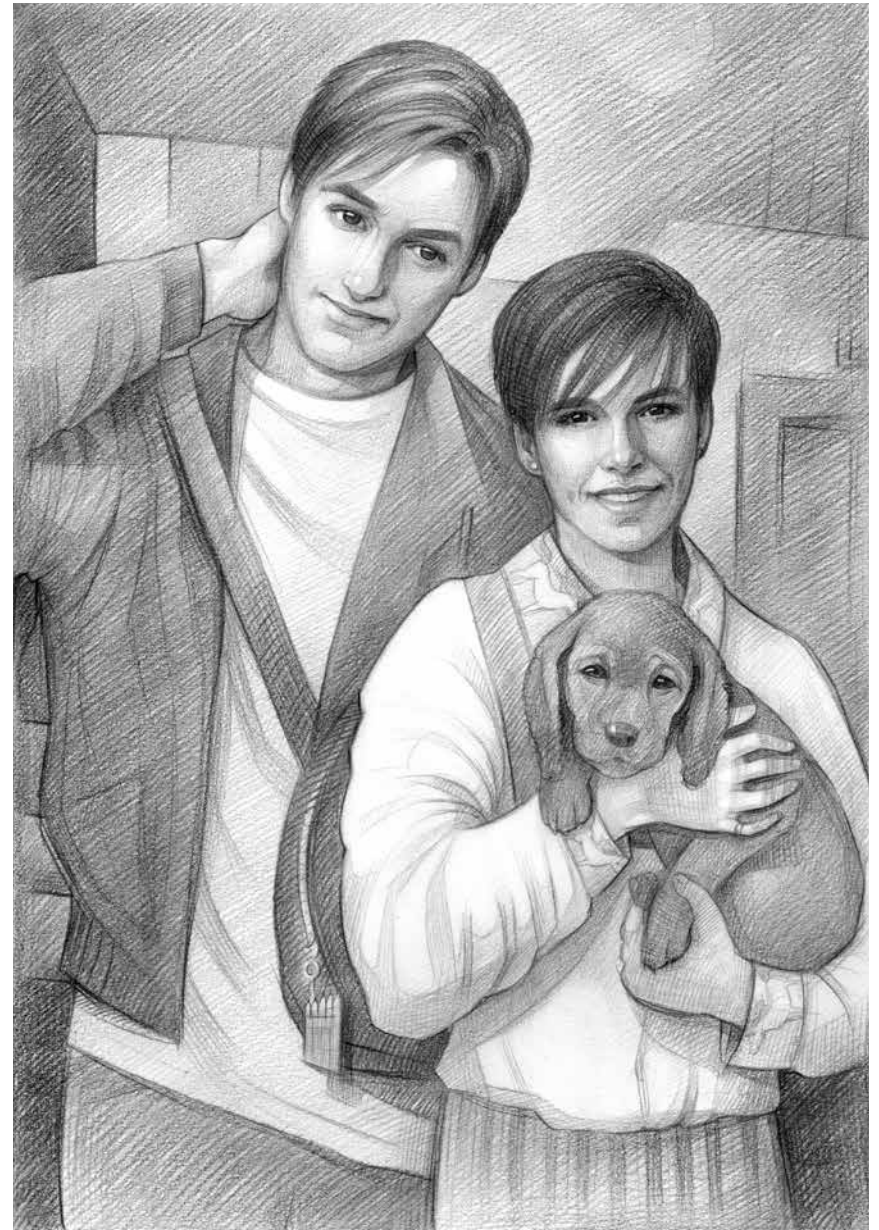
— Та ні, задохлику, не оселився би.

Сміх знову покотився малосімейкою, відлунюючи в порожній кімнаті. Хлопець неспішно підвівся і вирівнявся. Він був значно більший, ніж здавалося з першого погляду.

— Багато ти розумієш. Глянь, які сідниці, який прес! – Юрко лягнув себе по пласкому животі.

«Мама каже, щоб змінити світ – не обов'язково одразу ставити його догори дригом. Навіть не треба шукати загублених песиків, аби повертати їх додому. Достатньо самому не чинити зла».

Женя, «Покидьки житимуть»

У Жені розв'язався лискучий шнурок на кедах. Щоб його було зручно зав'язати, друзі зупинилися обабіч сусідського тину.

— Мама каже, щоб змінити світ – не обов'язково одразу ставити його догори дригом. Навіть не треба шукати загублених песиків, аби повертати їх додому. Достатньо самому не чинити зла, – тендітні пальчики зав'язали міцний гарний бантик, – принаймні не чіплятися до слабших, не заважати іншим проявляти себе чи виражати свою думку, поважати чужий вибір і відмінні від твоїх пріоритети в житті.

Антон допоміг Жені звестися. Великі блакитні очі подивилися на нього настільки тепло, що йому схотілося назавжди зберегти цей погляд у пам'яті.

— Звучить не так вже й важко, як на мене, – хлопець сором'язливо шмигнув носом, – тільки щось кожен день ми зустрічаємося з тими, хто вчиняє навпаки. А при цьому покидьками вважають нас.

Женіні руки потягнулися до друга. На цей раз він не став кричати про граблі й дозволив прибрати волосся з лоба.

— Не має значення, ким нас вважають. Нормальним людям байдуже, хто робить їм добро. А всі інші хай думають, що хочуть. Нічого не вдіяти, якщо їх навчили так думати, і вони інакше не вміють. Ми все одно будемо жити своєю головою, незалежно від того, як вони нас називатимуть.

Антон кивнув і бадьоро лягнув Женю по плечу.

— Треба цю промову на останній дзвоник винести! А як не дадуть слова на лінійці, то вже на випускному перед врученням атестатів крикнути в мікрофон: «Дякую всім за цю бумаженцію і знайте, німічні консерви, що зустрічати старість вам прийдеться у світі, який роблять кращим такі покидьки, як я!» – хлопець аж підстрибнув, уявляючи здивування на зморщених обличчях противних йому вчительок.

— Ой, то вже занадто... Щось ти розійшовся. Здається, цукру переїв! Ану зізнавайся, скільки штук влупив? Дай сюди обгортки, порахую!

Антон ухилився від обмацувань.

— Ач ти глянь! Спершу дожени! – він став вивертатися і дражнити Женю: сіпатися вбік, показувати язика.

Водночас друзі розбешкетувалися, зареготалися і побігли вбік з дитинства знайомого їм гаража.

Ввечері вдома кожен з них розповів про те, як натрапив на Джессі.

Вони так і не дізналися, що песик опинився в халепі через математичку, яка в час його прогулянки їхала додому на велосипеді.

Затуркана жінка не звернула жодної уваги на щеня. А за пеньком воно сховалося, бо злякалося гамірних проїдисвітів з іншої школи.

Добре, що врешті Джессі потрапила додому, до улюбленої хазяйки, яка за збігом обставин була донькою вчительки-організаторки зі школи навпроти її багатоповерхівки.

Книгу прочитано:

день

місяць

рік

Катерина Дудар:

Instagram @dudarkaterina

Facebook Катерина Дудар

Тетяна Ліхачова:

Instagram @tendalee_art

Twitter @tendaleeart

Pinterest Likhachova.sketches (TendaLee)

DeviantArt TendaLee

Tumblr tendalee

Літературно-художнє видання

Дудар Катерина Тригорівна

Лягай у труну сьогодні

Літературна редакторка *Вероніка Гоменюк*,
Коректорка *Людмила Омельченко*,
Ілюстраторка *Тетяна Ліхачова*,
Дизайнерка *Олександра Нечай*

ЛІРА

ВИДАВНИЦТВО
ДРУКАРНЯ

— ДНІПРО —

Підписано до друку 25.09.2020. Формат 60х90/16.
Папір G-print. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 14,5.
Наклад 300 прим. Замовлення № 236.

Видавництво та друкарня ПП «ЛІРА ЛТД».
Вул. Наукова, 5, м. Дніпро, 49107.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів
та розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 6042 від 26.02.2018.

+38 (067) 561-57-05 | dnipro.lira@gmail.com | lira.dp.ua